

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Vadlīnijas fiskālo risku vadības ziņojuma sagatavošanai

Finanšu ministrija
2015

Ievads

Fiskālais disciplīnas likums (turpmāk – FDL) paredz fiskālo risku vispārējo vadību, kuras mērķis ir nodrošināt fiskālo rādītāju (prognozētais iekšzemes kopprodukts (turpmāk – IKP), plānotā vispārējās valdības budžeta strukturālā bilance, plānotā vispārējās valdības budžeta bilance, prognozētie valsts budžeta ieņēmumi un koriģētie maksimāli pieļaujamie valsts budžeta izdevumi) stabilitāti vidējā termiņā. FDL nosaka arī procedūru kopumu, kas ietver fiskālo risku vispārējo vadību – ikgadēju fiskālo risku identificēšanu, to iestāšanās varbūtības un fiskālās ietekmes novērtēšanu, kā arī fiskālo risku novēršanai vai mazināšanai nepieciešamo pasākumu izstrādi.

Fiskālo risku vispārējās vadības kvantitatīvais rezultāts ir fiskālā nodrošinājuma rezerve, kuras mērķis ir nodrošināt Vidēja termiņa budžeta ietvara likumā (turpmāk – Ietvara likums) attiecīgajam gadam noteikto vispārējās valdības budžeta bilances plānoto līmeni nelielu makroekonomisko svārstību gadījumā un fiskālo risku izraisīto izdevumu segšanas gadījumā.

Atbilstoši FDL regulējumam, sagatavojot Ietvara likuma projektu, tiek aprēķināti koriģētie maksimāli pieļaujamie valsts budžeta izdevumi, kas savukārt tiek samazināti par fiskālā nodrošinājuma rezerves apmēru, kad tiek noteikts maksimāli pieļaujamais izdevumu līmenis, kuru izmanto, sagatavojot gadskārtējo valsts budžeta likumprojektu. Tādā veidā tiek nodrošināts drošības buferis, ja makroekonomiskie un fiskālie rādītāji nobīdās no to plānotajām vērtībām.

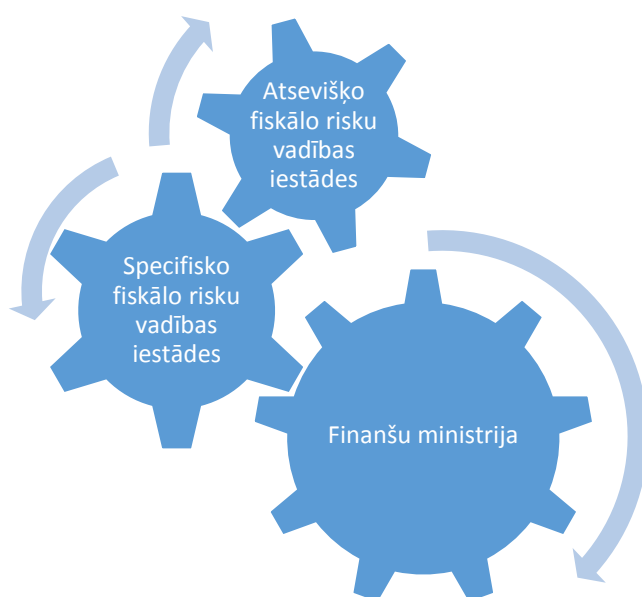
Vadlīnijas fiskālo risku vadības ziņojuma (turpmāk – vadlīnijas) sagatavošanai ir izstrādātas ar mērķi:

- sekmēt 2014.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.229 “Noteikumi par fiskālo risku vispārējo vadību un par fiskālās nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšanas metodoloģiju” (turpmāk – MK noteikumi) 12. un 26.punkta izpildi – centrālajām valsts iestādēm Finanšu ministrijā jāiesniedz fiskālo risku vadības ziņojumi par centrālo valsts iestāžu kompetences esošajiem fiskālajiem riskiem. 2015.gadā fiskālo risku vadības ziņojumi ir jāiesniedz līdz 30.aprīlim, bet turpmāk līdz kārtējā gada 15.februārim.
- sekmēt FDL 16.panta ceturtajā daļā minētā uzdevuma izpildi – sagatavot fiskālo risku deklarāciju, kuru apstiprina Ministru kabinets.
- noteikt fiskālās nodrošinājuma rezerves apjomu atbilstoši MK noteikumu 22.punktam un FDL 17.panta otrajai daļai.

Centrālo valsts iestāžu sadarbības mehānisms

Atbilstoši MK noteikumiem fiskālo risku vispārējā vadība tiek iedalīta trīs līmeņos:

- fiskālo risku vispārējā vadība, par ko ir atbildīga Finanšu ministrija (turpmāk – FM);
- specifisko fiskālo risku vadība, par kuru atbildīgas ir centrālās valsts iestādes;
- atsevišķo fiskālo risku vadība, par kuru ir atbildīgi valsts budžeta un Eiropas Savienības (turpmāk – ES) politikas instrumentu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu finansēto projektu un pasākumu īstenotāji, publiskās un privātās partnerības projektu īstenotāji un vispārējās valdības sektorā ietilpstošās valsts komercsabiedrības.

Attēls Nr.1 Informācijas apriņķis fiskālo risku vadības procesā

Fiskālie riski tiek apkopoti fiskālo risku reģistrā, kas ir viens no fiskālo risku vispārējās vadības galvenajiem instrumentiem, kurā patstāvīgi tiek atjaunota iekļautā informācija. FM nodrošina fiskālo risku reģistra uzturēšanu un aktualizēšanu, uzkrājot nepieciešamo informāciju par fiskālajiem riskiem, kā arī atbild par fiskālo risku vadības procesa koordinēšanu. Tā kā **FM ir atbildīga par fiskālo risku vispārējo vadību**, tad specifisko fiskālo risku vispārējās vadības iestādes sniedz informāciju gan par specifiskiem fiskālajiem riskiem, gan arī uzkrāj un sniedz informāciju par atsevišķiem fiskālajiem riskiem.

Specifisko fiskālo risku vadības līmeņa iestādes izstrādā ikgadējos fiskālo risku vadības ziņojumus, kuru mērķis ir sniegt informāciju FM, kas nepieciešama tās funkciju veikšanai, tai skaitā fiskālās nodrošinājuma rezerves apjoma aprēķinam, fiskālo risku deklarācijas sagatavošanai un informatīvās bāzes iegūšanai.

Atsevišķo fiskālo risku vadības iestādes ir atbildīgas par atsevišķo fiskālo risku vadību un informē specifisko fiskālo risku vadības iestādes par atsevišķo fiskālo risku vadības un kontroles pasākumiem. Līdz ar to FM tieši neietekmē atsevišķo fiskālo risku vadības atbildīgās iestādes, bet tas var notikt pastarpināti caur priekšlikumiem specifisko fiskālo risku vadības iestādēm, kas var ietvert pasākumus, kas ietekmē atsevišķo fiskālo risku vadību.

Fiskālo risku vadības ziņojums

Centrālā valsts iestāde	<i>Norāda centrālo valsts iestādi, kura iesniedz fiskālo risku vadības ziņojumu.</i>
--------------------------------	--

I. Informācija par iepriekšējā perioda fiskālā riska notikumiem un ietekmi

Fiskālā riska reģistrācijas numurs	Fiskālā riska avots	Informācija par fiskālā riska notikumu	Sekas
<i>Šo tabulu jāaizpilda gadījumā, ja iepriekšējā periodā fiskālā riska notikums ir iestājies.</i>			
<i>Norāda fiskālā riska reģistrācijas numuru, kuram tiek norādīta informācija par iepriekšējo periodu.</i>	<i>Norāda fiskālo risku avotu.</i>	<p><i>Fiskālā riska notikuma apraksts tiek sniegts brīvā formā un ietver vismaz šādu informāciju:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) notikuma aprakstu par iepriekšējā perioda fiskālā riska notikumiem;</i> <i>2) vērtējumu tam, kādi apstākļi, notikumi vai procesi ir izraisījuši attiecīgo fiskālā riska notikumu.</i> <p><i>Vienlaikus jānorāda arī priekšlikumi par turpmāko rīcību, lai mazinātu vai novērstu attiecīgā fiskālā riska notikuma iestāšanās iespēju.</i></p>	<i>Norāda fiskālā riska notikuma ietekmes veidu (piemēram, neplānots izdevumu pieaugums, ieņēmumu kritums vai aizdevums) un ietekmes apjomu naudas izteiksmē.</i>

II. Informācija, kas atjaunojama fiskālo risku reģistrā

Fiskālā riska reģistrācijas numurs	Fiskālā riska avots	Fiskālā riska apraksts	Fiskālā riska ietekmes novērtējums	Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums	Pašreizējās fiskālā riska vadības situācijas apraksts (pašreiz pastāvošie fiskālā riska mazināšanas pasākumi, pastāvošie instrumenti riska seku novēršanai un cita informācija, kas nodērtīga fiskālā riska izvērtēšanai)	Papildu nepieciešamā rīcība (pasākumi) fiskālā riska mazināšanai	Papildu nepieciešamā rīcība fiskālā riska seku novēršanai	Par fiskālā riska vadību atbildīgā centrālā valsts iestāde, citas iesaistītās institūcijas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Šajā tabulā norāda to informāciju, kas ir atjaunojama fiskālo risku reģistrā par centrālās valsts iestādes kompetences fiskālajiem riskiem.</i>								
<i>Obligāti norāda fiskālo risku reģistrācijas numuru saskaņā ar fiskālo risku reģistru, lai zinātu, par kuru fiskālo risku informācija tiek atjaunota.</i>	<i>Obligāti norāda fiskālo risku avotu, par kuru informācija tiek atjaunota</i>	<i>Par fiskālā riska aprakstu informācija ir atjaunojama, ja mainās process, notikumi, apstākļi vai faktori, kas var izraisīt fiskālā riska notikumu.</i>	<i>Centrālajām valsts iestādēm jāaktualizē fiskālā riska ietekmes novērtējums, kas jāveic naudas izteiksmē (jākvantificē) trim turpmākajiem gadiem, kas seko fiskālo risku vadības ziņojuma iesniegšanas gadam. Fiskālā riska ietekmes novērtējums ir nepieciešams, lai, Finanšu ministrija izstrādājot fiskālo risku deklarāciju, varētu noteikt fiskālās nodrošinājuma rezerves apjomu.</i>	<i>Jāatjauno fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums, kas tiek veikts saskaņā ar MK noteikumu 17.punktu trim turpmākajiem gadiem, kas seko fiskālo risku vadības ziņojuma iesniegšanas gadam.</i>	<i>Atjauno informāciju, ja ir mainījusies pašreizējā situācija, balstoties gan uz normatīvo regulējumu, gan īstenotajiem papildu pasākumiem fiskālo risku mazināšanai vai to seku novēršanai. Gadījumā, ja iepriekšējā perioda papildu nepieciešamā rīcība ir bijusi nepietiekama, tiek aprakstīti īstenoto papildu pasākumu (kas tika identificētas iepriekšējā periodā)</i>	<i>Atjauno informāciju, ja nepieciešama papildu rīcība jau iepriekš identificētai papildu rīcībai fiskālā riska mazināšanai vai seku novēršanai.</i>		<i>Norāda atbildīgo centrālo valsts iestādi, kas ir atbildīga par konkrētā fiskālā riska vadību un par papildu nepieciešamās rīcības īstenošanu.</i>

Fiskālā riska reģistrācijas numurs	Fiskālā riska avots	Fiskālā riska apraksts	Fiskālā riska ietekmes novērtējums	Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums	Pašreizējās fiskālā riska vadības situācijas apraksts (pašreiz pastāvošie fiskālā riska mazināšanas pasākumi, pastāvošie instrumenti riska seku novēršanai un cita informācija, kas noderīga fiskālā riska izvērtēšanai)	Papildu nepieciešamā rīcība (pasākumi) fiskālā riska mazināšanai	Papildu nepieciešamā rīcība fiskālā riska seku novēršanai	Par fiskālā riska vadību atbildīgā centrālā valsts iestāde, citas iesaistītās institūcijas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p><i>Gadījumā, ja fiskālo risku nevar kvantificēt, šajā ailē tiek veikts kvalitatīvais novērtējums, balstoties uz MK noteikumu 18.1.punktu.</i></p> <p><i>Vienlaikus šajā ailē ir jāsniedz arī detalizēta informācija un pieņēmumi, kas izmantoti fiskālā riska ietekmes gan kvantitatīvajam, gan kvalitatīvajam novērtējumam.</i></p>		<p><i>nepilnības.</i></p>			

III. No fiskālo risku reģistra izslēdzamie fiskālie riski

Fiskālā riska reģistrācijas numurs	Izslēdzamie fiskālie riski	Pamatojums
<i>Šo tabulu aizpilda, ja centrālās valsts iestādes kompetencē esošs fiskālais risks vairs nepastāv vai ir novērsts, balstoties uz centrālās valsts iestādes īstenotajiem pasākumiem fiskālo risku mazināšanai vai to seku novēršanai.</i>		
<i>Norāda izslēdzamā fiskālā riska reģistrācijas numuru.</i>	<i>Norāda tos fiskālos riskus, kuri ir izslēdzami no fiskālo risku reģistra.</i>	<i>Sniedz pamatojumu, kāpēc attiecīgais fiskālais risks ir izslēdzams no fiskālo risku reģistra, norādot uz pierādījumiem balstītus faktus.</i>

IV. Priekšlikumi jaunu fiskālo risku iekļaušanai fiskālo risku reģistrā

Nr.pk	Fiskālā riska avots	Fiskālā riska apraksts	Fiskālā riska ietekmes novērtējums	Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums	Pašreizējās fiskālā riska vadības situācijas apraksts (pašreiz pastāvošie fiskālā riska mazināšanas pasākumi, pastāvošie instrumenti riska seku novēršanai un cita informācija, kas noderīga fiskālā riska izvērtēšanai)	Papildu nepieciešamā rīcība (pasākumi) fiskālā riska mazināšanai	Papildu nepieciešamā rīcība fiskālā riska seku novēršanai	Par fiskālā riska vadību atbildīgā centrālā valsts iestāde, citas iesaistītās institūcijas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Norāda fiskālā riska numuru.</i>	<i>Norāda fiskālā risku avotu.</i>	<i>Tiek aprakstīts process, notikumi, apstākļi, faktori, kas var izraisīt</i>	<i>Fiskālā riska ietekmes novērtējums jāveic naudas izteiksmē (jākvantificē) trim turpmākajiem gadiem, kas seko fiskālo risku vadības ziņojuma iesniegšanas gadam.</i>	<i>Norāda fiskālā riska iestāšanās varbūtību, kuras novērtējums tiek veikts saskaņā ar MK noteikumu 17.punktu.</i>	<i>Apraksta pašreizējo situāciju, balstoties gan uz normatīvo regulējumu, gan uz pastāvošo sistēmu, pasākumiem, instrumentiem, kā arī skaidro tā būtību un</i>	<i>Identificē vai nu papildu pasākumus fiskālā riska mazināšanai vai fiskālā riska seku novēršanai. Nepietiek tikai ar fiskālo risku identificēšanu un aprakstīšanu, bet</i>	<i>Norāda atbildīgo centrālo valsts iestādi un/vai specifiskā fiskālā</i>	

Nr.pk	Fiskālā riska avots	Fiskālā riska apraksts	Fiskālā riska ietekmes novērtējums	Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums	Pašreizējās fiskālā riska vadības situācijas apraksts (pašreiz pastāvošie fiskālā riska mazināšanas pasākumi, pastāvošie instrumenti riska seku novēršanai un cita informācija, kas nodērīga fiskālā riska izvērtēšanai)	Papildu nepieciešamā rīcība (pasākumi) fiskālā riska mazināšanai	Papildu nepieciešamā rīcība fiskālā riska seku novēršanai	Par fiskālā riska vadību atbildīgā centrālā valsts iestāde, citas iesaistītās institūcijas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		fiskālā riska notikumu.	Veicot fiskālā riska ietekmes novērtējumu, analizē vēsturiskos datus (par iepriekšējiem 5-10 gadiem), lai novērtētu, cik bieži fiskālais risks ir iestājies un kāda ir šī notikuma ietekme. Gadījumā, ja fiskālais risks ir realizējies gan pozitīvā, gan negatīvā virzienā, fiskālajam riskam ir simetriska tendence, tas ir, konkrētajā laika periodā fiskālā ietekme izlīdzinās. Fiskālā riska ietekmes novērtējums ir nepieciešams, lai, Finanšu ministrija izstrādājot fiskālo risku deklarāciju, varētu noteikt fiskālās nodrošinājuma rezerves apjomu.	Vienlaikus norāda, uz kādu pieņemumu pamata ir veikts iestāšanās varbūtības novērtējums. Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums ir jāveic trim turpmākajiem gadiem, kas seko fiskālo risku vadības ziņojuma iesniegšanas gadam.	raksturo tā nepilnības. Vienlaikus tiek raksturota problēma, kuras risināšanai nepieciešama turpmākā rīcība. Tāpēc pēc iespējas izmanto uz pierādījumiem balstītus faktus, kas raksturo apstākļus, notikumus, faktorus, kas var izraisīt fiskālā riska notikumu.	centrālajām valsts iestādēm ir jāīsteno norādītie papildu nepieciešamie pasākumi.		riskā vadības iestādi, kas ir atbildīga par konkrētā fiskālā riska vadību un par papildu nepieciešamās rīcības īstenošanu.

Nr.pk	Fiskālā riska avots	Fiskālā riska apraksts	Fiskālā riska ietekmes novērtējums	Fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums	Pašreizējās fiskālā riska vadības situācijas apraksts (pašreiz pastāvošie fiskālā riska mazināšanas pasākumi, pastāvošie instrumenti riska seku novēršanai un cita informācija, kas noderīga fiskālā riska izvērtēšanai)	Papildu nepieciešamā rīcība (pasākumi) fiskālā riska mazināšanai	Papildu nepieciešamā rīcība fiskālā riska seku novēršanai	Par fiskālā riska vadību atbildīgā centrālā valsts iestāde, citas iesaistītās institūcijas
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p><i>Gadījumā, ja fiskālo risku nevar kvantificēt, šajā ailē tiek veikts kvalitatīvais novērtējums, balstoties uz MK noteikumu 18.1.punktu.</i></p> <p><i>Vienlaikus šajā ailē ir jāsniedz arī detalizēta informācija un pieņēmumi, kas izmantoti fiskālā riska ietekmes gan kvantitatīvajam, gan kvalitatīvajam novērtējumam.</i></p>					

V. Cita informācija

Norāda jebkādu ar fiskālajiem riskiem saistītu informāciju, kas nav norādīta iepriekš un ko attiecīgā centrālā valsts iestāde atzīst par svarīgu un kas būtu jāņem vērā Finanšu ministrijai izstrādājot fiskālo risku deklarāciju.